

Lup 67

1.

Krokfiske

Krokfiske är nog den äldsta av alla fiske, ända från den tid de tillverkade krok av ben, på 17 o 1800 talet var krokfiske det huvudsakligaste fisket åtminstone för befolkningen vid östersjön, det allmänt efter lörsk (fisk) som då den vanligen hette. Krok har beskrivits av befolkningen vid sjöar o floder, det fiske som krok var av många slag o konstruktion, de alla vanligaste var lörskkrok som alltid drevs så länge östersjön inte var isbelagd på mitten av 1800 talet började "idka lufiske med krok, lörsk, lufiske, även Gäddfiske har beskrivits alltid in till våra dagar i östersjön, det fiske för svenska lifvaste befolkningen varit fritt utan i de innersta havsvikar som strandägaren ville ha för sin egen räkning, i dessa invikar va inte vare sig lörsk eller luf, därför inte stor saknad för hapsfiske. Krok va således av flera slag såsom Lörskrok, lörskkrok, gäddkrok, Snöggkrok, numera

även gäddsal, smoggkroken, dragkroken gjordes av
smeden, gäddkroken gjorde fiskaren sjölu av messing-
tråd, sal, o lorkkrok fanns att köpa från england
fiskegarn va svårare att skaffa, i början 1800 talet
fanns inte några nätfabriker så sent som slutet
av 1800 talet va fiskare hänvisade till sin egen till-
verkning vad fiskegarn beträffar, så allra vikt-
tigste fiske är lorkfiske, till då bedrevs som
huvudnäring av kustbefolkningen även sillfiske
var en nödvändig sak för att få sill till baka att
sticka krokarna med, vanligen stack man 8, 10
hundra lorkkrok, va då ett fiskelag på 3 man
stack de ofta 15 hundra sill mans alltså 45 hundra
krok, alltså ett lorkhundrade hade de 120 st. krok
som då kallades ett storkhundrade, mällan var krok på
en fars en fot lång o. fastsatt på en rev med 3 alnars
mällanrum all var lorkhundrade var 120 farsar lång
720 fot lita då en räkta på flera teimaker

då de blev hopstundna mella varl hundra då de
stack krokarna spars sillon i tärningar på en cm.
varje tärning tre a fyra liter vanligen fem silt till
ett hundra krok som lades i rader på en schottla
så stor som kunde römna fem hundra krokarna
stackes hemm så allt klart då de kom ut till fisk
plattform som var på säskilda ställe, varje grund
hade ett särskilda namn såsom vämholtskulle,
mattsakulle, rikeshäle, västerås, siltgrundet,
alla hade varigerande djup i regel från 5 till 15.20
famnar detta är då riktiga krokfiske. som kan
räknas som ekonomisk betydelse. På fins fler
sorts krokfiske gädfiske på isen då med smoggen
o farla krokokan som får sköta sig själv då de
blir utsatta, smoggkrokan måste de pass på då gäddan
hugger i annat fall går de miss av fångsten, på gäddkrokarna
användes små mörl eller stora löjor. näst levande
3 också döda kan användas men anses inte så bra

De enda fisketredskoden som försvunnit är Snaggkroken
åtminstone i Östersjön där har man moderna garn av alla
maskstorlek som passar för Jädd, Braxen, Lök, aborre
och flundra, lörskya all fisk, men lörskkroken
är lika användbar idag som för 60-70 år sedan
Jäddfisket ska helst bedrivas i inoikar i närheten av
vass eller djupt sjögräs eller länge. för närvarande är
krokgräpfisket så lillsvida försvunnet här i Östersjön
här har man moderna Dylångarn som fiska bättre än
håde krokar o de gamla komulskarnen. Tinsjöarna
där bedriver de sitt gamla krokfiske som vanligt åt-
minstone på vintern, den redskap som är lite krok-
redskap som inte har någon krok känner ya inte
sitt då må vara en jäddmara som består av silverbräd
fastsatt vid en pinne cirka 30cm. lång, der ska den
passa på då jäddan går nära lann att de kan få den
fina ägla om jäddan o då slita till så hon blir där,
en har ya selt fångas på så sätt. då va 1896 i kronjansen

de en löjtnant fiskade på så sätt. Att där fångats rätt stora fiskar (forskar) på kroke men knappast större än 20 kg. Bror Jonsson på Öjön hade 1920 fått en sådan stor fisk (lark).
Wassbygge är överflödigt vid våra kuster då längs stränderna är gott om vass för fisken att leka i, risvassar lades ut vid mellslätsarna för att lura abborra & gädda att samlas där, att sådant förekommit på de 58 & 60 åren har dä inte. I häternas konstruktion är inbyggd en sumptvassle att bevaka fisken levande som tillgitt så att 5 & 6 rätt stora hål korrades i bottenläggningen endast på så ställe som den eller tvärsen är placerad denna kump är 2 & 2 1/2 fot & räcker över hela häterns bredd med 2 stycken valkonkreta skott. fiskevärd förekommer då medeltalminimall på forske, flumdra, & gädda även lat som näste mäta en halv meter från motspetsen till skottfjeren gäddan 40 cm. Dessutom konstkläcker som lat yngel i telvarna även så gädda kan förökas på samma sätt en gång har ja fått från fiskodlingsanstalt gäddyngel

5000 stycken som ja utplacerade på lämpliga platser i de
bästa tänkbara djupa o botten i maraviken. Det resultat
fick ja inte va mer om att utbröna enär Toriksborg/
sältes o dermed maraviken, mågan större utökning
av gäddfiske på detta ställe har ja inte försports
med däremot blivit sämre är frånär berodde på de
många fåglarna Svaner o gäss som ja tror pläcka
uget allt yngel av fisk. Skrakken är en stor rövare
bland fiskarna en fiskare Karl Jönsson på Mangsö sköt
en skrak för några år sen som hade 16 stycken ettårs gamla
gäddor i sig. derav ligger då nära till hands att ha
fiske skall minskas i fortsättningen. att räkena
med något krockfiske av så. k. gräddik nu är inte
lönt att täcka sig. däremot krockfiske efter forsk o
o lat är nu lika bra som tidigare
Att den moderna mätredskapen nu allmän hos fisk-
aren bedrives har utstött krockfiske betydligt
är en självklar sak.

ACC. N:R M.16963:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.

Ja har på omgående sida avritat några gamla hem-
gjorda fiskredskap en nolla en tjustra, en dörkes
en krock all fiska loss med (halvavaterok)
dessa redskap är av mycket gammal datum.

numera har vi 3 telusakerkar, älredskapen har
vi i våra dagar fast mycket finligare sermäd också
tällare men de gamla va bra också.

all då ä dålig vilade verktyg, men ja tror ni
förstår hur de ska se ut. Ser ja om överseende
i Utsäkt

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8.

x lämn. till
Bst. Lunds
museum

Ja ska nu sända er några krokcar av skilda slag,
 Vatt lmen lillvarkar mer fiskredskap än de förut
 nämnda, såsom nokka, Ljustra, Heaska, Dragkrok
 med lekan denna krok användes endast då de hela
 forsk denna krok är fäst vid en lina på 25 famnar
 som man anpassar djupet med ett lod på 5 kg fast
 saft på linan 30 cm. ovan kroken, denna helas
 med sill så kallas man reven i mynnan genom re-
 lingen på bålen man känner på så sätt när fisken
 näppar datta halrevafiske är roligt fiske bättre
 än något annat. Ja sänder några Krokcar att ni
 kan få se hur de ser ut. De betecknintse betecknas
 sådana har vi nog av. Ja har inte några halrevakrok
 här som bosen har gjort. Ja är i Guö den nästa tiden
 nu för tiden hemmavar på Dragsö fins alla de
 utpräktande fiskredskapen. Om ni kommer till
 Guö gästhem kan vi köra hem till Dragsö kan jag köra
 både gammalt o nytt i fiskredskap. Ja ligger strax söder
 om Guö gästhem.

Platsen för vigsel och dop

Allt Härrskap vigdes i kyrkan var allmänt, bröder hemma i brudens hem, torpare, arbetare, tjänstfolk vigdes i prästgården. Allt ett kyrkbröllop ansågs vara mycket fint & förmänt, att detta förordades av härrskap alene, bröder skulle bröllopet i brudens hem, ty bröllopet skulle vanligtvis fixas med kalas & dans, i den gamla tiden 3 da men slutet av 1800 kunde då räcka för en dag & en natt möjligtvi kunde då hända att de närmaste släktingar blev bjudna på frukost dagen efter.

Allt alla de andra torpare, arbetare, tjänstfolk var deras vigselplats i prästgården, ett kyrkbröllop i den gamla tiden ansågs opassande för andra än härrskap, däremot i nuvarande tid är ett kyrkbröllop mycket allmänt brudföljet efteråt blir bjudna frukostning på ett kaffä eller gänschonal. Allt prästen, frun, samt kantorerna blev bjudna var en klar sak, allt detta var afpassat i sin rätta ordning, förändringen visa & vis.

vigslarna har skett på 1920 talet, men är det lika
många som vigs i kyrkan som i prästgården.
Dopet för döptes de flesta barnen, kyrkan, på
söndagarna, annars i prästgårdens döpförrättningsdag,
en eller två i vickan, vilket prästen ensam bestämde
vanligtvis tisdag. Freda hade prästen mottagning,
den seden är fortfarande, många gör hälsor till
prästgården o på barnen doppta där än i kyrkan.
Samma är förhållandet med vigsel, många är i denna
tid är de som färdas till den främmande kyrka att
vigas alltså i en avlägen stad eller socken, detta är
alldeles en ny sed. I den gamla tiden på 1880 talet de
barn som skulle döpas i kyrkan fick alltså mottaga
dopet i sakristian allörig, i samråd med gudjäm-
sten. numera har de flesta kyrkorna en dopfunt
står inni kyrkan, därför är det troligt att dopet
försigär i samråd med gudjämsten. Prästen har
många kyrkor en frudkona som den tillfänta

kruden kan få låna. Först var på hörsidan läsmöte
då va alltså; bondgårdarna då förhörda vanligen
prästen, föregående årets natvardsharn; katekesen
även gamla fick läsa ett vers i biblen eller salmbok
om de kunde de flärta allmogemän kunde inte läsa
o skriva hade de aldrig haft en penna i sina han-
der, vid dessa läsmöten äller husförhör som då kallades
fick de anmäla för prästen om de fått nya tjänare
eller magra in eller utflöttade alltså en förskickning
som då också kallades. vid den förskickning kunde
de få ett eller flera barn döpta även gamla fick
natvarden vid detta tillfälle. Ja vid inte när kyr-
kan fick katekesen i Romby kyrka va katekesen
då gick o läste 1888-89 där va bara en så den orsak
inte värma upp den stora kyrkan därför va då o-
möjligt o påstå det va varmt i kyrkan deras mot
i sakristian hade de varmt om då kunde orsaka att
dopet skulle väkstallas på detta ställe

Allt dopen i prästgården skedd på expeditionen,
allt prästen bjöd på något förekom inte, deremot bjöd prästen
av brudgummen en 10a 20 25 kronor eller mer allt efter
råd o. lägenhet. Bjudning i hemmet var vanligt, då en för-
miljens närmarke vid både bröllop o dop alltså skulle va
lite mer höfsligt än vardagligt, alltså va några undantag
på dem som dopade sina barn på alla de ställen som
prästen hade någon förrättning, var då inte, om då händer
i skolan eller ett kondeställe där ett lärmöte var anord-
nat gick då lika bra, om då redan va rika eller fattiga
va inget undantag, i regel va då mest fattiga, alltså
kan nog påstå att de är mer vanliga nu än för orsak
kan nog vara, den fina varmen som nu är anordnad i
kyrkorna även som den nyuppförda dopfonten
så derav få vi nog påstå att dopet i skånska kyrkan
är mera vanligt nu än förr. Kyrktäppning vill
prästen de hälet skulle ske i kyrkan men kunde
färliga på de förut omtalade ställen

Någon gång kunde då hända att de gick i kyrka som
då då hela på samma gång som barnet blev döpt men
då de väntat längre än vanligt på dopet, ity att kyrk-
tagningen skulle ske minst en månad efter barnets
födelse, att då förekomit kyrktagningar förr var en
absolut nödvändig sak i annat fall kunde inte mad-
ren gå ut under bar himmel för rikt att bli förtrollad
eller komma i vägen för något trolltyg därför om de
nödvändigt skulle bli då nödvändigt att ha stål på
på sig. ja mins inte om de skulle ha bruk ackrä
fast då ä då fräligaste, att även krut hade ockörd
förmåga att driva bort trolltyg, vidskepligheten var stor
i den gamla världen. då ä nu slut med dens galenskap
då mer än femtio år sen kyrkgänget övergiven
Kyrktagningen tillgick så att modern skulle gå in
i sakristian när hon kom till kyrkan prästen skulle
då ledsaga henne till altarringen där hon fick knä-
bäja medan prästen läste sedan han tillslut fick hon gå
in i en stol o sätta sig o den presideren var över o klar

Spel med stickor

Knöttligen har ja lyckats sitta rätt på några pinnar som förs tjänstgör som sälteknaspel, spelreglerna va försvunna därför fick ja nöja mig med va personen som äger spelet förklarade tillvägagångssättet på så rätt alla pinnarna samlas i höp i handen stöts den ena ändan i bordet öppnar näven låter pinnarna falla i en hög så då blir så liggande här o tvärs, då börja första man pläcka i högen då kan då hända ha inte för mer än 2-3-4-5 innan vidrör en annan pinne, & nästa man fortsätter så om o om igen tills alla pinnar är uppstäckade, då återstår för var o en att räkna i höp poängen, var pinne äger ett visst poäng så då går naturligt lra förveta vem som blivit vinst.

Thella spelet äger föraltat 41 st. pinnar = 235 poäng.
detta spel är köpt 1920 ja vet inte var boligen i en
litteraturaffär. Kan ja sitta rätt på ett annat sort
spel ska ja låta höra av mig.

Luf 69